

fessor Gunningschool in Den Haag binnen om er het portret van de koningin te verwijderen. Het kwam er tot een groot tumult. De leider van het groepje, een zekere Gerritsen (hij was uit de ouderlijke macht ontzet, een van zijn kinderen was leerling van de school) riep uit, dat het met 'Sowjet-Mien', die 'hoer van Stalin', gedaan was. Een onderwijzer protesteerde: de kerels moesten met hun 'proletenhanden' van het portret van de koningin afblijven. 'Sla die sodemieter de hersens in', adviseerde Gerritsen. Het portret werd op het hoofd van de onderwijzer stukgeslagen en deze werd bovendien drie weken in de Scheveningse Cellenbarakken gevangen gehouden.¹

De wijze waarop men Seyss-Inquarts bevel uitvoerde, kreeg in enkele plaatsen het karakter van een contrademonstratie: men sneed op een afbeelding die men in de lijst liet hangen, zorgvuldig de portretten van de koningin en prinses Juliana uit zodat de silhouetten zichtbaar bleven, of men verving hun afbeeldingen door die van prins Hendrik en van koningin Emma. Daar kwam bij dat tegen begrippen als 'Wilhelminastraat', 'Juliana-plein' enz. voorshands niets gedaan werd. Ook was het de bezetter bekend dat in nagenoeg alle kerken elke zondag voor de koningin gebeden werd; Seyss-Inquart overwoog een verbod maar liet het na: hij bezat nu eenmaal de instructie, conflicten met de kerkgenootschappen zoveel mogelijk te vermijden.

Begin juli verleende Hitler de door Seyss-Inquart aangevraagde machtiging: het vermogen van de koninklijke familie mocht in beslag genomen worden. Volgens inlichtingen die Bene, Ribbentrops vertegenwoordiger in Den Haag, wist te verkrijgen, had dat vermogen in mei '40 ruim f 16 mln bedragen; daarvan had, aldus Bene, de koningin bij haar vertrek naar Engeland ca. f 3 mln aan effecten kunnen meenemen; gemeend werd voorts dat zij in de Verenigde Staten een tegoed bezat van f 1,2 mln. In Nederland waren waarden tot een totaal van f 12 mln achtergebleven: f 2 mln aan effecten, bijna f 9 mln aan onroerende goederen (landgoederen en paleizen), ruim f 1 mln aan roerende (hoofdzakelijk de inventaris der paleizen). 'Mithin', seinde Bene, '*ist angeblich sagenhafter Reichtum des Hauses Oranien-Nassau garnicht vorhanden.*'² Hoewel door verscheidene Nederlandse instanties, met name door betrouwbare ambtenaren van het departement van opvoeding, wetenschap en cultuurbescherming getracht zou worden, de eigendommen van de koninklijke familie zo goed mogelijk te

¹ PRA-Den Haag: p.v. inz. G. Gerritsen (21 juni 1947), p. 32-37 (Doc I-531 A, a-2). ² Telegram, 6 maart 1942, van Bene aan het *Auswärtige Amt* (FO/SD, 84463).